

# PRŮMYSLOVÁ NEUROLOGIE A NEUROTOXIKOLOGIE

doc. MUDr. Edgar Lukáš, DrSc.

Centrum pracovního lékařství, SZÚ, Praha

Neurol. pro praxi, 2006; 5: 245

Průmyslová neurologie a neurotoxikologie, jako podbor samotné neurologie, má v našich podmínkách již čtyřicetiletou tradici. Sekce byla ustavena v roce 1965 pod patronací profesorů Henna a Teisingera s cílem sdružit neurologické konsiliáře oddělení a klinik nemocí z povolání.

První předsedkyně sekce, prof. Klimková-Deutšová, jako zkušená konsiliářka Teisingerovy kliniky nemocí z povolání, koncipovala náplň práce jako výměnu zkušeností neurologických konsiliářů, sjednocení diagnostických postupů a posudkových kritérií.

Následná aktivita členů sekce se rozrůstala, v domácím i zahraničním písemnictví byly publikovány zkušenosti kazuistické, výsledky epidemiologických studií, ale i experimentálních prací této specifické tematiky včetně monografií (Šercl, Klimková-Deutšová, Stýblová, Kříž, Pechan aj.)

Výsledky práce jednotlivých členů sekce byly navíc prezentovány na pravidelných pracovních dnech (v roce 2005 bylo uspořádáno již 28. setkání), ale i na 5 mezinárodních kongresech, pořádaných v Praze v letech 1969–1990. Ve své době to byla jediná cesta, jak umožnit osobní kontakt odborníků Východu a Západu a obejít tak omezení „jednostran-

ného“ ventilu železné opony. Česká škola tak získala svůj ohlas a respekt i v mezinárodním kontextu. Bylo jí posléze svěřeno předsednictví v Research Group on Occupational and Environmental Neurology WFN (World Federation of Neurology) a stejně tak v EFNS (European Federation of Neurological Societies).

Vlastní mezioborovou spoluprací tvoří nejen diagnostika specifických projevů toxických vlivů na nervový systém, ale i vlivů fyzikálních faktorů pracovního prostředí (hluk, vibrace, přetěžování lokomočního aparátu, především tunelových syndromů).

V ročních výkazech počtu přiznaných nemocí z povolání figurují v posledních letech neurologická onemocnění na prvních místech – 20–25% nemocí z povolání má neurologickou diagnózu.

Konsiliární neurologické vyšetření je také nedílnou součástí pravidelných periodických preventivních prohlídek osob z rizikových pracovišť. Uvážíme-li, že na rizikových pracovištích pracuje na 500 tisíc osob, je to penzum naší práce podstatné.

V závěrech našich vyšetření je kladen důraz na důslednou diferenciální diagnostiku neprofesionálních neurologických onemocnění, protože expozice jakékoliv profesionální noxe nevylučuje možnost, že pacient neonemocní neprofesionální nervovou cho-

robou. Tato eventuální kombinace (např. polyneuropatie diabetická a polyneuropatie z expozice olovu) je pak kryta termínem „work related disease“ (WHO terminologie), vystihující právě kombinaci profesionální a neprofesionální etiologie. Platí to nejen pro neurologii, ale i pro ostatní obory – interní, kožní, ORL, ortopedii apod.

Ústup počtu neurotoxikologických onemocnění je výrazem nepochybně zlepšené hygienické situace v chemickém průmyslu. Naopak navýšování počtu onemocnění z vlivů fyzikálních faktorů, především onemocnění z nadměrného přetěžování lokomočního aparátu (nejčastěji tunelových syndromů), signalizuje nutnost zlepšení spolupráce s fyziologií práce a ergonomií s cílem omezit negativní vlivy této kategorie úpravou pracovišť a technologických postupů snižováním fyzické zátěže.

Všechna aktivita neurologů v rámci oboru pracovního lékařství jen potvrzuje nutnost interdisciplinární spolupráce ku prospěchu obou oborů, ale naplňuje se tak i princip mezioborové kolegiality.

doc. MUDr. Edgar Lukáš, DrSc.  
Centrum pracovního lékařství, SZÚ  
Šrobárova 48, 100 42 Praha 10  
e-mail: elukas@szu.cz